Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (peto vijeće)

21. svibnja 2026.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Uredba (EU) 2024/1083 – Članak 3. – Vremensko područje primjene – Članak 29. – Prijelazne odredbe – Objava novinskog članka u jednoj državi članici u kojem se navodi sadržaj drugog članka objavljenog u drugoj državi članici – Navodno netočne činjenice – Zahtjev za ispravak – Članak 11. Povelje Europske unije o temeljnim pravima – Članak 2. UEU-a”

U predmetu C-843/24,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Fővárosi Törvényszék (Okružni sud u Budimpešti, Mađarska), odlukom od 2. prosinca 2024., koju je Sud zaprimio 9. prosinca 2024., u postupku

Viktor Orbán

protiv

24.hu Szerkesztősége,

SUD (peto vijeće),

u sastavu: M. L. Arastey Sahún, predsjednica vijeća, J. Passer, E. Regan (izvjestitelj), D. Gratsias i B. Smulders, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Szpunar,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani dio postupka,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za V. Orbána, Gy. Turi, *ügyvéd*,

– za mađarsku vladu, D. Csoknyai i Z. Fehér, u svojstvu agenata,

– za Europsku komisiju, G. Conte, O. Gariazzo i A. Tokár, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja,

* Jezik postupka: mađarski

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 3. Uredbe (EU) 2024/1083 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. travnja 2024. o uspostavi zajedničkog okvira za medijske usluge na unutarnjem tržištu i izmjeni Direktive 2010/13/EU (Europski akt o slobodi medija) (SL 2024./1083, L) i članka 11. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Viktora Orbána i 24.hu Szerkesztőségea, internetske informativne stranice, u vezi sa zahtjevom za ispravak novinskog članka objavljenog u Mađarskoj u kojem se preuzima sadržaj drugog članka objavljenog u drugoj državi članici i u kojem se navodi navodno netočna činjenica.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Člankom 3. Uredbe 2024/1083, naslovljenim „Pravo primatelja medijskih usluga”, određuje se:

„Države članice poštuju pravo primatelja medijskih usluga na pristup pluralnosti urednički neovisnog medijskog sadržaja i osiguravaju uspostavu okvirnih uvjeta u skladu s ovom Uredbom kako bi se to pravo zaštitilo, u korist slobodnog i demokratskog diskursa”.

4 Članak 29. te uredbe, naslovljen „Stupanje na snagu i primjena”, predviđa:

„Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova se Uredba primjenjuje od 8. kolovoza 2025. Međutim:

(a) članak 3. primjenjuje se od 8. studenoga 2024.;

[...]”

Mađarsko pravo

5 Članak 12. sajtószabadságról és a medijatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvénya (Zakon br. CIV iz 2010. o slobodi tiska i temeljnim pravilima u području medijskih sadržaja) (*Magyar Közlöny* 2010/170), u verziji koja se primjenjuje na glavni postupak, u stavku 1. predviđa:

„Ako se u bilo kojem sadržaju koji je objavio neki medij iznose ili šire neistinite tvrdnje o nekoj osobi ili se na iskrivljen način iznose istinite činjenice o toj osobi, ta osoba može podnijeti zahtjev za objavu ispravka u kojem treba navesti koje su objavljene činjenične tvrdnje neistinite i neutemeljene, koje su činjenice iskrivljene i koje su tvrdnje istinite u tom pogledu”.

6 Članak 496. polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvénya (Zakon br. CXXX iz 2016. o Zakoniku o građanskom postupku) (*Magyar Közlöny* 2016/190), u verziji koja se primjenjuje u glavnom postupku, u stavku 1. određuje:

„Ako novinska kuća ne ispuni obvezu objave ispravka u roku ili ako to ne učini u skladu sa zahtjevom za objavu ispravka, osoba koja traži ispravak može protiv te novinske kuće podnijeti tužbu s ciljem objave ispravka [...]”.

Glavni postupak i prethodna pitanja

7 24.hu Szerkesztősége je 17. ožujka 2024. objavio članak naslovljen „Spar je počeo povlačiti kapital iz Mađarske” (u daljnjem tekstu: članak o kojem je riječ u glavnom postupku). Članak o kojem je riječ u glavnom postupku sadržavao je, među ostalim, izjavu glavnog izvršnog direktora (GID) društva Spar Austria, austrijskog društva kćeri grupe Spar, iz austrijskog časopisa, prema kojoj je mađarski predsjednik vlade, J. Orbán, zatražio od te grupe da dopusti bliskom članu njegove obitelji da uloži u mađarsko društvo kćer navedene grupe (u daljnjem tekstu: izjava o kojoj je riječ u glavnom postupku).

8 V. Orbán je 3. travnja 2024. na temelju mađarskog propisa od 24.hu Szerkesztőségea zatražio da se sadržaj članka o kojem je riječ u glavnom postupku ispravi u novinama. 24.hu Szerkesztősége nije udovoljio tom zahtjevu, ali je 10. travnja 2024. na kraju tog članka dodao dodatak, naslovljen „Dopuna – Optužbe”, gdje je, među ostalim, navedeno da je V. Orbán uputio zahtjev za ispravak u kojem tvrdi da je 24.hu Szerkesztősége preuzeo netočnu činjenicu time što je objavio izjavu o kojoj je riječ u glavnom postupku, iako je ta izjava pogrešna.

9 Smatrajući da 24.hu Szerkesztősége nije ispunio svoju obvezu objave traženog ispravka, V. Orbán podnio je tužbu Fővárosi Törvényszéku (Okružni sud u Budimpešti, Mađarska), sudu koji je uputio zahtjev. Taj sud navodi da postupak treba ponovno pokrenuti jer je njegova presuda od 17. svibnja 2024. ukinuta zbog povrede postupka.

10 U svojoj tužbi, ne osporavajući da je izjava o kojoj je riječ u glavnom postupku vjerno preuzeta u članku o kojem je riječ u glavnom postupku, V. Orbán zahtijeva da se 24.hu Szerkesztőségeu naloži da, u skladu s mađarskim propisima, objavi ispravljenu izjavu u kojoj je navedeno da je 24.hu Szerkesztősége preuzeo netočnu činjenicu time što je objavio tu izjavu i da, naprotiv, nije zatražio ni od glavnog direktora društva Spar Austria ni od bilo kojeg drugog dioničara, predstavnika ili zaposlenika grupe Spar, da omogući bliskom članu njegove obitelji ulaganje u mađarsko društvo kćer te grupe.

11 U svoju obranu 24.hu Szerkesztősége tvrdi da izjava o kojoj je riječ u glavnom postupku nije priopćavanje činjenica, nego izražavanje mišljenja i prosudbe jednog od njegovih novinara, što je pravno zaštićeno. Osim toga, 24.hu Szerkesztősége ističe da se u članku o kojem je riječ u glavnom postupku, nakon što mu je priložen dodatak od 10. travnja 2024., naveden u točki 8. ove presude, navodi kako zahtjev za ispravak V. Orbána tako i prikaz činjenica koji je on želio, kako bi čitatelj mogao imati cjelovit pregled.

12 Sud koji je uputio zahtjev navodi da je u mađarskom pravnom poretku ispravak informacija objavljenih u medijima instrument građanskog prava za zaštitu osobnosti na temelju kojeg se učinkovito mogu otkloniti povrede prava nanesene u javnoj sferi. Ako se u sadržaju koji je objavio neki medij iznose ili šire neistinite tvrdnje o nekoj osobi čija istinitost nije osnovana ili se na

iskrivljen način iznose istinite činjenice o toj osobi, ta osoba može u kratkom roku podnijeti zahtjev za objavu ispravka. Ako dotična novinska agencija ne ispuni svoju obvezu ispravka, ta osoba može ostvariti svoje pravo na ispravak pokretanjem sudskog postupka.

13 Taj sud pojašnjava da su elementi ocjene koje treba uzeti u obzir prilikom primjene pravila o postupcima ispravka putem tiska, kad je riječ o pitanjima dokazivanja relevantnima za glavni postupak, navedeni u Mišljenju br. 14 PK Kúrije (Vrhovni sud, Mađarska), koje se primjenjuje od 1. lipnja 1984. Sud koji je uputio zahtjev navodi da iz tog mišljenja proizlazi da je, s obzirom na to da je u najmanju ruku vrlo teško utvrditi negativnu činjenicu, na dotičnom novinskom tijelu da dokaže istinitost osporavane činjenične tvrdnje iz predmetnog novinskog članka. To bi općenito vrijedilo i kada taj novinski članak vjerno odražava činjeničnu tvrdnju ili izjavu osobe ili kada preuzima članak druge novinske kuće. Takva su načela preuzeta u sudskoj praksi koja je obvezujuća za mađarske sudove i koju je Kúria (Vrhovni sud) razvila nakon svojeg Mišljenja br. 14 PK.

14 U tom kontekstu, sud koji je uputio zahtjev pita se je li u skladu s pravom Unije činjenica da se medijima, kao što se to predviđa nacionalnim propisom o kojem je riječ u glavnom postupku, u pravilu nalaže obveza dokazivanja istinitosti onoga što je priopćeno, u slučaju preuzimanja medijskog sadržaja objavljenog pod uredničkom odgovornošću u drugoj državi članici ili njegova običnog priopćavanja, osobito s člankom 3. Uredbe 2024/1083, kojim se, među ostalim, nalaže državama članicama da poštuju pravo primatelja medijskih usluga na pristup pluralizmu medijskih sadržaja koji su urednički neovisni, i člankom 11. Povelje, kojim se jamče sloboda medija i njihov pluralizam.

15 Naime, sud koji je uputio zahtjev smatra da su postupci ispravka putem tiska postupci koji predstavljaju provedbu članka 3. Uredbe 2024/1083, tako da se Povelja također primjenjuje, u skladu s njezinim člankom 51. stavkom 1. Načela i ciljevi te uredbe osobito bi trebali biti obvezujući za te postupke, koji su važan element u jamčenju slobode medija, a pluralizam medija ne može se ograničiti učinkom navedenih postupaka.

16 S obzirom na navedeno, taj sud ističe da je datum objave članka o kojem je riječ u glavnom postupku 17. ožujka 2024., dok se članak 3. Uredbe 2024/1083, u skladu s njezinim člankom 29., primjenjuje tek od 8. studenoga 2024. Stoga se postavlja pitanje bi li primjena tog članka u okviru glavnog postupka dovela do zabranjene retroaktivne primjene navedenog članka.

17 Usto, iz članka 2. UEU-a proizlazi da se Unija temelji na vrijednostima, poput vladavine prava, koje su zajedničke državama članicama u društvu u kojem prevladava, među ostalim, pravda. U okviru glavnog postupka, kako proizlazi iz sudske prakse Suda, ako država članica ne može izmijeniti svoje zakonodavstvo na način da dovede do smanjenja zaštite vrijednosti vladavine prava, potrebno je utvrditi bi li jedno od mogućih tumačenja nacionalnog propisa o kojem je riječ dovelo do takvog smanjenja, čime bi se povrijedilo pravo građana na pristup većem broju neovisnih medijskih proizvoda. Stoga bi se nadležnost Suda mogla utvrditi i neovisno o primjenjivosti članka 3. Uredbe 2024/1083 i izravno se temeljiti na odredbama Povelje.

18 U tim je okolnostima Fővárosi Törvényszék (Okružni sud u Budimpešti) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Treba li nacionalni sud [...] primjenjivati članak 3. [Uredbe 2024/1083], koji se primjenjuje od 8. studenoga 2024., a novinski članak iz kojeg proizlazi spor objavljen je 17. ožujka 2024.?

2. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, treba li članak 3. [Uredbe 2024/1083], u vezi s pravom na slobodu izražavanja i informiranja koje je zajamčeno člankom 11. [Povelje], tumačiti na način da, u slučaju prenošenja informacija iz drugih medija objavljenih pod uredničkom odgovornosti u drugoj državi članici, teret dokazivanja u pogledu činjenica uključenih u prenesen medijski sadržaj, koji je „općenito" na novinskoj kući, nije u skladu sa zahtjevima iz članka 3.?

3. U slučaju niječnog odgovora na drugo pitanje, je li u skladu s pravom Unije i konkretno člankom 11. [Povelje] nacionalna sudska praksa prema kojoj novinska kuća može prenijeti sadržaj koji je objavila druga novinska kuća u drugoj državi članici samo ako može dokazati istinitost prenesenog informativnog sadržaja, iako se u priopćenju za medije nedvojbeno navodi da je riječ o prenesenom informativnom sadržaju?"

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

19 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 3. Uredbe 2024/1083 tumačiti na način da se primjenjuje na spor koji se odnosi na zahtjev za ispravak putem tiska, na temelju propisa države članice, u pogledu novinskog članka u kojem se preuzima navodno netočna činjenica koja se nalazi u publikaciji objavljenoj u drugoj državi članici, ako je taj novinski članak objavljen prije datuma na koji je taj članak 3., u skladu s člankom 29. te uredbe, postao primjenjiv.

20 Valja podsjetiti na to da se novo pravno pravilo primjenjuje počevši od stupanja na snagu akta kojim je ono uspostavljeno te da se, iako se ne primjenjuje na pravne situacije nastale i konačno okončane za vrijeme važenja prethodnog zakona, primjenjuje na buduće učinke tih situacija kao i na nove pravne situacije. Drukčije vrijedi, uz poštovanje načela zabrane retroaktivnosti pravnih akata, samo u slučaju kada se uz novo pravilo donesu posebne odredbe kojima se izričito određuju uvjeti njegove vremenske primjene. U tom pogledu, za razliku od pravila postupka koja se općenito primjenjuju od dana stupanja na snagu, materijalnopravne odredbe prava Unije treba, kako bi se osigurala primjena načelâ pravne sigurnosti i zaštite legitimnih očekivanja, tumačiti na način da se ne odnose na situacije nastale prije njihova stupanja na snagu osim ako iz njihova teksta, svrhe ili strukture jasno proizlazi da im treba pripisati takav učinak (vidjeti presude od 12. studenoga 1981., Meridionale Industria Salumi i dr., 212/80 do 217/80, EU:C:1981:270, t. 9. i 10. i od 15. lipnja 2021., Facebook Ireland i dr., C-645/19, EU:C:2021:483, t. 100. i navedenu sudsku praksu).

21 S obzirom na prethodna razmatranja, valja utvrditi, kao prvo, da je, s jedne strane, članak 3. Uredbe 2024/1083 materijalnopravno pravilo jer se njime određuje da države članice poštuju pravo primatelja medijskih usluga na pristup pluralnosti urednički neovisnog medijskog sadržaja i osiguravaju uspostavu okvirnih uvjeta u skladu s tom uredbom kako bi se to pravo zaštitilo, u korist slobodnog i demokratskog diskursa.

22 S druge strane, članak 29. Uredbe 2024/1083 predviđa da ona stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*. Budući da je ta uredba objavljena 17. travnja 2024., stupila je na snagu 8. svibnja iste godine. S obzirom na navedeno, tim se člankom 29. također utvrđuju uvjeti vremenske primjene navedene uredbe. U tom se pogledu u navedenom članku 29.

navodi da se ta uredba primjenjuje od 8. kolovoza 2025., pri čemu se predviđa poseban datum početka primjene za neke njezine odredbe, među kojima je njezin članak 3., koji se primjenjuje od 8. studenoga 2024.

23 Kao drugo, kad je riječ o glavnom postupku, iz informacija koje je dostavio sud koji je uputio zahtjev proizlazi da se na temelju mađarskog propisa pravom na ispravak putem tiska nastoje otkloniti javne povrede prava osobnosti te je izravno povezano s priopćavanjem, u odnosu na dotičnu osobu, činjenice, bilo da je potvrđena ili preuzeta, čija istinitost nije dokazana ili činjenica koje su netočno iznesene u medijskom sadržaju.

24 Situacija o kojoj je riječ u glavnom postupku stoga je konačno okončana od 17. ožujka 2024., datuma objave članka o kojem je riječ u glavnom postupku, pri čemu se takvo utvrđenje ne može dovesti u pitanje tužbom u glavnom postupku podnesenom radi ostvarivanja tog prava na ispravak putem tiska (vidjeti u tom smislu presudu od 27. listopada 2022., Sadt Mainz, C-544/21, EU:C:2022:843, t. 23.).

25 Iz toga slijedi da se, s obzirom na to da je ta situacija konačno završila prije datuma od kojeg se primjenjuje članak 3. Uredbe 2024/1083, taj članak ne primjenjuje *ratione temporis* na spor o kojem je riječ u glavnom postupku.

26 Kako bi se sudu koji je uputio zahtjev, koji se poziva na moguću primjenu članka 11. Povelje, u potpunosti dao koristan odgovor, valja, osim toga, podsjetiti na to da se, na temelju njezina članka 51. stavka 1., odredbe Povelje odnose na države članice samo kada provode pravo Unije.

27 Temeljna prava koja se jamče u pravnom poretku Unije primjenjuju se tako na sve situacije uređene pravom Unije, ali ne i izvan njih (vidjeti presude od 26. veljače 2013., Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, t. 19. i od 26. veljače 2026., Komisija/Mađarska (Pravo pružanja medijskih usluga u radijskoj frekvenciji), C-92/23, EU:C:2026:108, t. 95. i navedenu sudsku praksu).

28 Uostalom, valja podsjetiti na to da, prema sudskoj praksi Suda, kada pravna situacija ne ulazi u područje primjene prava Unije, Sud nije nadležan o njoj odlučivati, a odredbe Povelje na koje se eventualno poziva ne mogu same po sebi biti temelj te nadležnosti (vidjeti presude od 26. veljače 2013., Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, t. 22. i od 6. listopada 2015., Delvigne, C-650/13, EU:C:2015:648, t. 27. i navedenu sudsku praksu).

29 Međutim, s jedne strane, kao što je to navedeno u točki 25. ove presude, članak 3. Uredbe 2024/1083 nije primjenjiv *ratione temporis* na glavni postupak.

30 S druge strane, primjena članka 11. Povelje na taj spor ne može se temeljiti samo na tome da se sud koji je uputio zahtjev poziva na vrijednosti sadržane u članku 2. UEU-a. Naime, tumačenje navedenog članka 2. ne smije u potpunosti lišiti djelotvornosti ograničenja nametnuta području primjene drugih odredbi prava Unije, a osobito odredbi Povelje, koje se odnose na države članice samo kada provode pravo Unije u smislu njezina članka 51. stavka 1. (vidjeti u tom smislu presudu od 21. travnja 2026., Komisija/Mađarska, (Vrijednosti Unije), C-769/22, EU:C:2026:326, t. 550.).

31 U tim okolnostima, iako iz odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku ne proizlazi povezanost s drugim odredbama prava Unije, valja smatrati da članak 11. Povelje nije primjenjiv na glavni postupak.

32 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na prvo pitanje valja odgovoriti tako da članak 3. Uredbe 2024/1083 treba tumačiti na način da se ne primjenjuje na spor koji se odnosi na zahtjev za ispravak putem tiska, na temelju propisa države članice, u pogledu novinskog članka u kojem se preuzima navodno netočna činjenica koja se nalazi u publikaciji objavljenoj u drugoj državi članici, ako je taj novinski članak objavljen prije datuma na koji je taj članak 3., u skladu s člankom 29. te uredbe, postao primjenjiv.

Drugo i treće pitanje

33 Uzimajući u obzir odgovor na prvo pitanje, nije potrebno odgovoriti na drugo i treće pitanje.

Troškovi

34 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (peto vijeće) odlučuje:

Članak 3. Uredbe (EU) 2024/1083 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. travnja 2024. o uspostavi zajedničkog okvira za medijske usluge na unutarnjem tržištu i izmjeni Direktive 2010/13/EU (Europski akt o slobodi medija)

treba tumačiti na način da se:

ne primjenjuje na spor koji se odnosi na zahtjev za ispravak putem tiska, na temelju propisa države članice, u pogledu novinskog članka u kojem se preuzima navodno netočna činjenica koja se nalazi u publikaciji objavljenoj u drugoj državi članici, ako je taj novinski članak objavljen prije datuma na koji je taj članak 3., u skladu s člankom 29. te uredbe, postao primjenjiv.

Potpisi